

CLASS : 10th (Secondary)

1959/1909

Series : Sec.-M/2017

Total No. of Printed Pages : 7

MARKING INSTRUCTIONS AND MODEL ANSWERS

ਪੰਜਾਬੀ

(Academic/Open)

(Only for Fresh Candidates)

ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਪੂਰਵਕ ਅਧਿਅਨ ਕਰਕੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਸਤਕਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ। ਜੇਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਸਹੀ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਨਾ ਕਰੇ।

General Instructions :

- (i) *Examiners are advised to go through the general as well as specific instructions before taking up evaluation of the answer-books.*
- (ii) *Instructions given in the marking scheme are to be followed strictly so that there may be uniformity in evaluation.*
- (iii) *Mistakes in the answers are to be underlined or encircled.*
- (iv) *Examiners need not hesitate in awarding full marks to the examinee if the answer/s is/are absolutely correct.*
- (v) *Examiners are requested to ensure that every answer is seriously and honestly gone through before it is awarded mark/s. It will ensure the authenticity as their evaluation and also enhance the reputation of the Institution.*

1959/1909

P. T. O.

- (vi) *A question having parts is to be evaluated and awarded partwise.*
  - (vii) *If an examinee writes an acceptable answer which is not given in the marking scheme, he or she may be awarded marks only after consultation with the head-examiner.*
  - (viii) *If an examinee attempts an extra question, that answer deserving higher award should be retained and the other scored out.*
  - (ix) *Word limit wherever prescribed, if violated upto 10%. On both sides, may be ignored. If the violation exceeds 10%, 1 mark may be deducted.*
  - (x) *Head-examiners will approve the standard of marking of the examiners under them only after ensuring the non-violation of the instructions given in the marking scheme.*
  - (xi) *Head-examiners and examiners are once again requested and advised to ensure the authenticity of their evaluation by going through the answers seriously, sincerely and honestly. The advice, if not heeded to, will bring a bad name to them and the Institution.*
-

महत्त्वपूर्ण निर्देश :

- (i) अंक-योजना का उद्देश्य मूल्यांकन को अधिकाधिक वस्तुनिष्ठ बनाना है। अंक-योजना में दिए गए उत्तर-बिन्दु अंतिम नहीं हैं। ये सुझावात्मक एवं सांकेतिक हैं। यदि परीक्षार्थी ने इनसे भिन्न, किन्तु उपयुक्त उत्तर दिए हैं तो उसे उपयुक्त अंक दिए जाएँ।
- (ii) शुद्ध, सार्थक एवं सटीक उत्तरों को यथायोग्य अधिमान दिए जाएँ।
- (iii) परीक्षार्थी द्वारा अपेक्षा के अनुरूप सही उत्तर लिखने पर उसे पूर्णांक दिए जाएँ।
- (iv) वर्तनीगत अशुद्धियों एवं विषयांतर की स्थिति में अधिक अंक देकर प्रोत्साहित न करें।
- (v) भाषा-क्षमता एवं अभिव्यक्ति-कौशल पर ध्यान दिया जाए।
- (vi) मुख्य-परीक्षकों/उप-परीक्षकों को उत्तर पुस्तिकाओं का मूल्यांकन करने के लिए केवल Marking Instructions/Guide Lines दी जा रही है, यदि मूल्यांकन निर्देश में किसी प्रकार की त्रुटि हो, प्रश्न का उत्तर स्पष्ट न हो, मूल्यांकन निर्देश में दिए गए उत्तर से अलग कोई और भी उत्तर सही हो तो परीक्षक, मुख्य-परीक्षक से विचार विमर्श करके उस प्रश्न का मूल्यांकन अपने विवेक के अनुसार करें।

ਭਾਗ - (ੳ)

1. (ੳ) ਇਕ ਨੰ. ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਨੰਬਰ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਹਨ।

ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਨਾਂ   ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ   ਕਵੀ ਦਾ ਨਾਂ

(i)	ਸਾਹਿਤ ਦੀਪਿਕਾ	ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਲੋਚੈ	ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ
(ii)	ਸਾਹਿਤ ਦੀਪਿਕਾ	ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਨਵੀਓ ਨਵੀਂ ਬਹਾਰ	ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ

1 + 3 = 4

(ਅ)	(i)	ਔਰਤ ਤੋਂ ਹੀ ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।	3
	(ii)	ਭੈੜੇ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਦੋਵਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਉਲਾਂਭੇ ਕਰਕੇ।	3
	(iii)	ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ।	2
	(iv)	ਅਮਨ ਲਈ।	2

2. (i) ਸਿਕੰਦਰ ਨੇ। ਕਿਉਂਕੀ ਸਿਕੰਦਰ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਵੀ ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਵਾਲੀ ਹੀ ਸੀ। 3
- (ii) ਚੰਗੇ ਚਾਲ-ਚਲਨ ਵਾਲੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ। 3
- (iii) ਜਨਮ, ਮਰਨ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ। 2
3. (i) ਉਹ ਮੁੱਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਮਿਲਾਉਣੀ ਨਹੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। 3
- (ii) ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵਜੀ ਦਾ। 3
- (iii) ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਦਾਦੀ ਨੂੰ ਝੜਕਦੀ ਸੀ। 2

4. (i) ਦੁਸ਼ਮਣ ਇਕਾਂਗੀ ਦੀ ਓਰਤ ਪਾਤਰ। ਪਤਨੀ। 2
- (ii) ਕੋਈ ਮਿਲਾਵਟੀ ਚੀਜ਼ ਖਾ ਕੇ। 2
- (iii) ਹੋਸਲੇ ਵਾਲੀ, ਘੱਟ ਖਰਚੀਲੀ। 2
- (iv) ਧੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਲਈ। 2
5. (i) ਯਰਗੋਲਸ ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਮਿਹਰਬਾਨ ਸੁਆਣੀ ਨੇ। 2
- (ii) ਦੁਸਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਦਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਪਤੀ ਉਦਾਰ ਸਨ। 2
- (iii) ਕਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਸਫਰ ਕਰਕੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਕਨੇਡਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖਣ ਸਮੇਂ ਦੋ ਸੌ ਡਾਲਰ ਜਮਾ ਕਰਵਾਉਣ। 2
- (iv) ਜਾਪਾਨ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਸੀ। 2

ਭਾਗ - (ਅ)

6. (ੳ) (i) ਕਿਸੇ ਵਾਕ ਦੇ ਅਰਥ ਬਦਲੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਬਣਤਰ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਬਣਤਰ ਵਿਚ ਕਰਨਾ।
- (ii) ਇਕ ਕਿਰਿਆ ਵਾਲਾ ਵਾਕ।
- (iii) ਤੁਹਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੁਰਾ ਨਾ ਕਰੋ।
- (iv) ਸਾਰਥਕ ਧੁਨੀਆਂ ਦਾ ਜੋੜ ਸ਼ਬਦ ਹੈ।
- (v) ਦੁਸਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ।
- (vi) ਰਸ-ਭਰੀ।

(vii) ਕਿਸੇ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਵਿਆਕਰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ।

(viii) ਮੋਹਨ।

(ix) ਪਿਆਰ।

(x) ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਤੇਰੀ ਹੈ। $10 \times 1 = 10$

(ਅ) ਹੈ ! ਕੀ ਕਿਹਾ? 'ਉਹ ਸੋਚਦੀ' ਕਹਾਣੀ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। 2

7. (i) ਚਲਾਕੀ ਕਰਨੀ

(ii) ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਮਿਲਨਾ

(iii) ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ

(iv) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਹੀ ਸਾਧਨ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇ।

(v) ਘਰ ਬਣਾਈ ਮਹਿੰਗੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਵੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ

(vi) ਕੁੱਝ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਗੱਪਾਂ ਮਾਰਨੀਆਂ। $4 \times 1 = 4$

8. ਜੇਕਰ ਲੇਖ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਲਿਖੀਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। 10

9. ਜੇਕਰ ਪੱਤਰ ਵਿਆਕਰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੁੱਧ ਅਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਲਿਖੀਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। 4

10. (i) ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਕ੍ਰਮਾਨੁਸਾਰ ਵੇਰਵਾ।
(ii) ਜੀਵਨੀ, ਅਭੂਲ ਯਾਦਾਂ, ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਘਟਨਾਵਾਂ
(iii) ਨਾ ਵਰਣਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਾ ਬਿਰਤਾਂਤਕ।
(iv) ਬਿਰਤਾਂਤ ਕੀ ਹੈ? $4 \times 1 = 4$

